

Innéacs

Aonad 1 Focail le ‘aoi, oil, all agus dóir’ istigh iontu.....	1
Aonad 2 Focail le ‘nn, thair, pa agus gh’ istigh iontu.....	5
Aonad 3 Focail le ‘éal, mh, adh agus án’ istigh iontu.....	9
Aonad 4 Focail le ‘án, aois, áid, aird agus t’ istigh iontu.....	13
Aonad 5 Dul Siar ar Aonaid 1 - 4.....	17
Aonad 6 Focail le ‘asc, mh, ain, uí agus ach’ istigh iontu.....	19
Aonad 7 Focail le ‘nt, ai, uai agus aoi’ istigh iontu.....	23
Aonad 8 Focail le ‘ai, áil, uair agus óg’ istigh iontu.....	27
Aonad 9 Focail le ‘iúil, ói, áil, ui agus éim’ istigh iontu.....	31
Aonad 10 Dul Siar ar Aonaid 6 - 9.....	35
Aonad 11 Focail le ‘adh, aí, aisce, eán agus uai’ istigh iontu.....	37
Aonad 12 Focail le ‘ai, ú, ll agus ea’ istigh iontu.....	41
Aonad 13 Focail le ‘iú, ll agus ia’ istigh iontu.....	45
Aonad 14 Focail le ‘ío, éi agus ocht’ istigh iontu.....	49
Aonad 15 Dul Siar ar Aonaid 11 - 14.....	53
Aonad 16 Focail le ‘eáil, úi, lg agus ea’ istigh iontu.....	55
Aonad 17 Focail le ‘lt, eis, ín agus éad’ istigh iontu.....	59
Aonad 18 Focail le ‘ei, ás, ua, ea agus ui’ istigh iontu.....	63
Aonad 19 Dul Siar ar Aonaid 16 - 18.....	67
Aonad 20 Dul Siar ar Aonaid 1 - 9.....	69
Aonad 21 Dul Siar ar Aonaid 11 - 18.....	71

Nóta don Mhúinteoir

Moltar aonad oibre a dhéanamh gach coicís. Is féidir cur leis an liosta focal nó baint de agus tá leathanaigh sa leabhar chun triail a dhéanamh ag deireadh na seachtaine más mian leat. Tá abairtí deachtaithe le scríobh ag na páistí freisin. Is féidir le na páistí a ndul chun chinn a chlárú ar bhlocghraf ar chúl an leabhair.

Aonad 1

Focail le 'aoi, oil, all agus dóir' istigh iontu.

1. Scríobh an focal ceart ón liosta faoin bpictiúr.

1

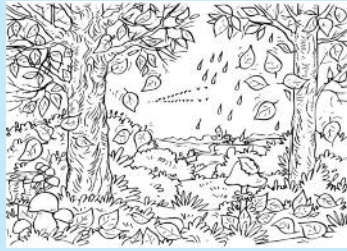
aoibheann

aoibh gháire

Dé hAoine

Dé Céadaoin

daoine

coill

capall

scamall

2

coill

poill

moill

toil

oileán

2. Faigh an focal sa liosta a mhalartaíonn leo seo.

3

capall

tamall

teampall

timpeall

scamall

(a) gruama aoibh gháire

(b) go h-ainnis aoibheann

(c) custaiméir siopadóir

(d) tapa moill

(e) ainmhithe daoine

4

fíodóir

siopadóir

seodóir

uaireadóir

dlíodóir

3. Scríobh na focail seo in ord aibítreach.

daoine coill capall seodóir dlíodóir teampall poill

capall coill daoine dlíodóir poill seodóir teampall

4. Scríobh amach na h-abairtí seo.

(a) raibh sa Ní spéir scamall

Ní raibh scamall sa spéir

(b) ruga an álainn Rinne fíodóir

Rinne an fíodóir ruga álainn

(c) caite chuaigh ag Dé mé hAoine seo snámh

Dé hAoine seo caite chuaigh mé ag snámh

5. Meaitseáil na focail leis an míniú ceart. Ansin scríobh an focal.

teampall

capall

uaireadóir

coill

Dé Céadaoin

aoibheann

timpeall

(a) lá sa tseachtain

Dé Céadaoin

(b) foraois

coill

(c) ainmhí

capall

(d) álainn

aoibheann

(e) séipéal

teampall

(f) am

uaireadóir

(g) i gciorcail

timpeall

6. Faigh na focail seo sa nathair.

moillrpoilldseodóirúscamallocoilledlíodóir

(a) moill

(b) seodóir

(c) coill

(d) poill

(e) scamall

(f) dlíodóir

7. Cad a dhéanann comh-fhuaim leo seo?

(a) scaoil moill / poill / coill

(b) fiaclóir fíodóir / siopadóir / seodóir / dlíodóir / uaireadóir

(c) milseán oileán

(d) ag caoineadh daoine

8. Bris an cód.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
e	r	á	b	s	l	p	c	t	n	d	j	a	u	f	m	v	g	é	í	h	o	ó	i	ú

8 13 7 13 6 6

16 22 24 6 6

15 20 22 11 23 24 2

(a) capall (b) moill (c) fidóir

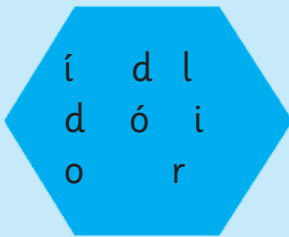
8 22 24 6 6

11 13 22 24 10 1

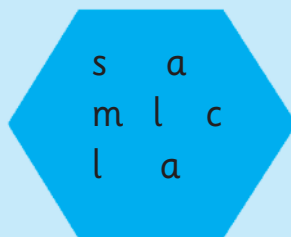
22 24 6 1 3 10

(d) coill (e) daoine (f) oileán

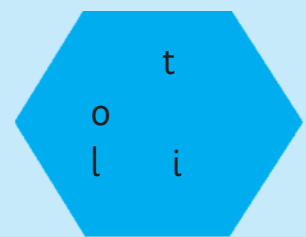
10. Aimsigh na focail.

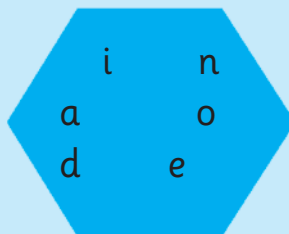
(a) dlíodóir

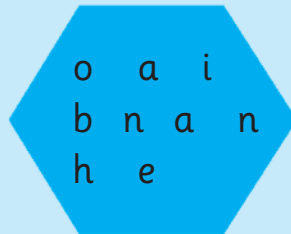
(b) scamall

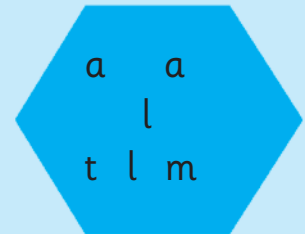
(c) toil

(d) daoine

(e) aoibheann

(f) tamall

5

coinneal
cinnte
inneall
rinne
fear grinn

6

athair
cathair
nathair
máthair
Dé Sathairn

7

go tapa
lapa
mapa
lampa
stampa

8

leigheas
saghas
bogha
rogha
togha

1. Faigh an focal ceart as an liosta chun na bearnaí a líonadh.

(a) Las sí _____ **coinneal** _____ ar an gcáca.

(b) Chonaic mé _____ **fear** _____ **grinn** _____ sa sorcas.

(c) Sheinn sí an fhidil le _____ **bogha** _____.

(d) Is _____ **cathair** _____ í Port Láirge.

(e) Chuir an madra a _____ **lapa** _____ ar mo ghualainn.

(f) Thug Mamaí _____ **leigheas** _____ dom nuair a bhí mé tinn.

(g) Chuir Daidí _____ **stampa** _____ ar an gclúdach litreach.

Aonad 2

Focail le ‘nn, thair, pa agus gh’ istigh iontu.

5. Faigh na focail seo sa chuardach focal.

togha rogha bogha saghas leigheas lampa stampa mapa lapa go tapa nathair
cathair máthair Dé Sathairn athair fear grinn rinne inneall cinnte coinneal

f	e	a	r	g	r	i	n	n	r	e	r	á
l	o	h	g	r	i	a	h	t	á	m	i	l
a	e	d	é	s	a	t	h	a	i	r	n	e
p	r	b	o	g	h	a	b	n	e	r	n	i
a	i	l	e	i	g	h	e	a	s	r	e	g
m	a	m	ó	s	a	h	g	a	s	i	í	h
r	h	á	a	s	t	a	m	p	a	a	e	e
i	t	t	p	r	o	g	h	a	p	h	t	a
a	a	h	a	l	a	m	p	a	a	t	n	s
h	c	a	t	h	a	i	r	ú	m	a	n	é
t	u	i	o	a	l	l	a	e	n	n	i	l
a	g	r	g	l	a	e	n	n	i	o	c	i
s	e	t	o	g	h	a	f	e	a	g	h	l

6. Bris an cód.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
e	r	á	b	s	l	p	c	t	n	d	j	a	u	f	m	v	g	é	í	h	o	ó	i	ú

13 9 21 13 24 2

4 22 18 21 13

6 13 16 7 13

(a) athair (b) bogha (c) lampa

5 9 13 16 7 13

8 24 10 10 9 1

5 13 18 21 13 5

(d) stampa (e) cinnte (f) saghas

7. Cuir na focail seo san uimhir iolra.

Uatha Iolra

(a) an coinneal na coinnle

Uatha Iolra

(b) an t-inneall na h-innill

(c) an mapa na mapaí

(d) an lapa na lapaí

(e) an chathair na cathracha

(f) an nathair na nathracha

8. Faigh an focal ceart as an liosta a dhéanann comhchiall leo seo.

(a) go deimhin

cinnte

(b) meaisín

inneall

(c) baile mór

cathair

(d) le luas

go tapa

(e) fear seoigh

fear grinn

9. Scríobh amach na h-abairtí seo.

(a) mo ar D'fhéach mháthair mapa an

D'fhéach mo mháthair ar an mapa

(b) "go tiomáin Ná tapa," a leis arsa athair

"Ná tiomáin go tapa," arsa a athair leis

(c) saghas leabhair Cén sin é

Cén saghas leabhair é sin

?

10. Faigh na focail seo sa nathair.

laparrinneulampaíathairótoghapbogha

(a) rinne

(b) lampa

(c) togha

(d) lapa

(e) athair

(f) bogha

9

séipéal

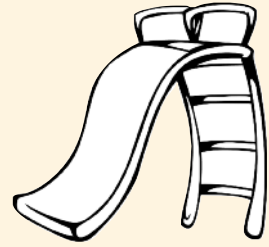
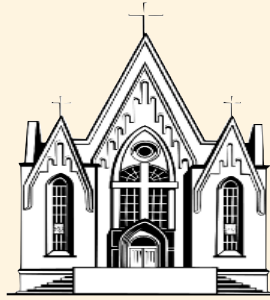
cairéal

ospidéal

croiméal

painéal

1. Scríobh an focal ceart ón liosta faoin bpictiúr.

guthán

séipéal

sleamhnán

10

an Domhnach

domhan

sleamhnán

samhlaigh

suaimhneas

2. Faigh an focal sa liosta a mhalartaíonn leo seo.

(a) ag dúiseacht _____ ag codladh

(b) ag tosú _____ ag stopadh

(c) ag salú _____ ag glanadh

(d) i ndáiríre _____ ag magadh

(e) cogadh _____ suaimhneas

11

ag codladh

ag crochadh

ag stopadh

ag glanadh

ag magadh

12

árasán

iomlán

guthán

sruthán

luascán

3. Scríobh na focail seo in ord aibítreach.

suaimhneas samhlaigh painéal cairéal ospidéal domhan guthán

cairéal domhan gúthán ospidéal painéal

samhlaigh suaimhneas

4. Scríobh amach na h-abairtí seo.

(a) orm Tá in cónaí árasán

Tá cónaí orm in árasán

(b) “ag bí Ná magadh,” Daidí arsa

“Ná bí ag magadh,” arsa Daidí

(c) i ghairdín luascán Tá mo

Tá luascán i mo ghairdín

5. Meaitseáil na focail leis an míniú ceart. Ansin scríobh an focal.

croiméal

(a) gruaig faoi shrón

croiméal

ag glanadh

(b) teach beag

árasán

ag crochadh

(c) fón

guthán

árasán

(d) abhainn bheag

sruthán

ospidéal

(e) ag cur suas

ag crochadh

guthán

(f) ag ní

ag glanadh

sruthán

(g) Tá othar ann.

ospidéal

6. Faigh na focail seo sa nathair.

painéal séipéal mguthán pluascán domhan cairéal

- (a) painéal (b) guthán (c) domhan
 (d) séipéal (e) luascán (f) cairéal

7. Cad a dhéanann comh-fhuaim leo seo?

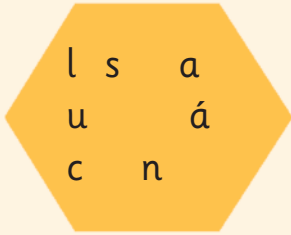
- (a) beagnach Domnach (b) ag bualadh ag crochadh
 (c) béal croiméal (d) crann domhan

8. Bris an cód.

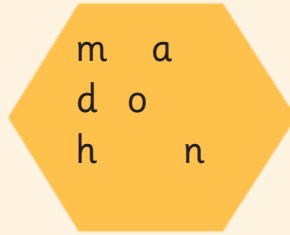
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
e	r	á	b	s	l	p	c	t	n	d	j	a	u	f	m	v	g	é	í	h	o	ó	i	ú

- 8 13 24 2 19 13 6 3 2 13 5 3 10 11 22 16 21 13 10
 (a) cairéal (b) árasán (c) domhan
 5 2 14 9 21 3 10 18 14 9 21 3 10 5 19 24 7 19 13 6
 (d) sruthán (e) guthán (f) séipéal

9. Aimsigh na focail.

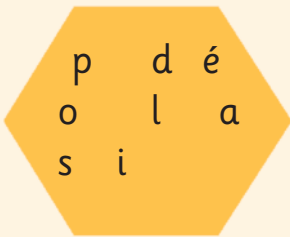
(a) luascán

(b) domhan

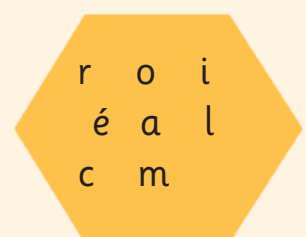
(c) ag magadh

(d) ospidéal

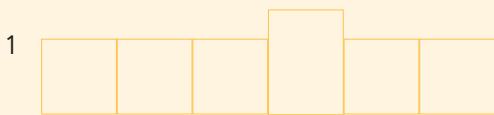

(e) samhlaigh

(f) croiméal

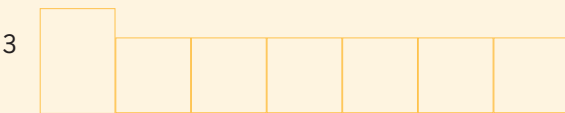
10. Líon na boscaí leis na litreacha cearta..

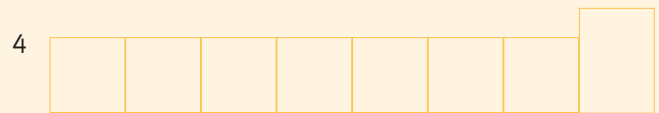
iomlán

ag codladh

luascán

croiméal

13

an t-eitleán

bindealán

sliogán

an t-íománaí

an t-íománaí

1. Faigh an focal ceart as an liosta chun na bearnaí a líonadh.

(a) Chuir Mamaí bindealán ar mo chos tinn.

(b) Tá gairdín mór agam ar chúl an tí.

(c) Is ócáid mhór í an chéad fhaoistin.

(d) Tá mé ag baint taitnimh as an saoire.

(e) Tá eilifint an-láidir!

(f) Bhí mé ag fanacht leis an mbus ar thaobh an bhóthair.

14

aois

taoiseach

faoistin

cairde

gairdín

2. Faigh an focal ceart as an liosta a dhéanann comhchiall leo seo.

15

ócáid

oráid

ornáid

na spáid

láidir

ag feitheamh

ag fanacht

neart

láidir

sluaistí

na spáid

ceannaire

taoiseach

ag lorg maithiúnais

faoistin

16

ag fanacht

ag fulaingt

ag insint

ag baint

ag tarraingt

Aonad 4

Focail le 'án, aois, áid, aird agus t' istigh iontu.

3. Scríobh na focail seo in ord aibítreach.

gairdín oráid taoiseach sliogán láidir cairde bindealán
bindealán cairde gairdín láidir oráid sliogán taoiseach

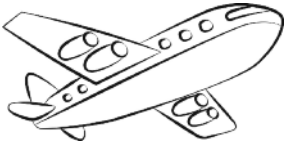
4. Cuir isteach na litreacha cearta agus scríobh an focal.

(a) l_á_i_d ir	láidir
(b) sliog_á_n	sliogán
(c) ag fulaingt_	ag fulaingt
(d) f_a_o_i_s tin	faoistin
(e) óc_á_i_d	ócáid

5. Scríobh amach na h-abairtí seo.

- (a) i Tá gceannas Taoiseach an
Tá an Taoiseach i gceannas
- (b) Daideo scéil Bhí insint dom ag
Bhí Daideo ag insint scéil dom
- (c) ag Bhí gaoth láidir séideadh
Bhí gaoth láidir ag séideadh

1. Scríobh an focal ceart faoin bpictiúr.

eitleán

coinneal

nathair

uaireadóir

2. Faigh an focal ceart chun na bearnaí a líonadh.

- (a) _____ **Rinne** _____ mé m'obair bhaile.
- (b) Tá _____ **capall** _____ nua ag an marcach.
- (c) Tá mé **ag** _____ **crochadh** _____ suas mo chóta ar scoil.
- (d) Féach ar an _____ **mapa** _____ chun an áit a aimsiú!
- (e) Bhí _____ **aoibh** _____ **gháire** _____ ar a aghaidh nuair a bhuaigh sé an rás.
- (f) **Dé** _____ **Sathairn** _____ chuaigh mé ag siopadóireacht le Mam.
- (g) Fuair Daidí _____ **leigheas** _____ sa siopa poitigéara.
- (h) Ní raibh ach _____ **scamall** _____ amháin sa spéir.
- (i) **Las** _____ sí an solas sa seomra codlata.
- (j) Is _____ **cathair** _____ í Luimneach.
- (k) Níl aon _____ **uaireadóir** _____ ar mo rosta.
- (l) Bhí an _____ **dlíodóir** _____ ag obair sa chúirt.
- (m) Tá _____ **togha** _____ na hoibre ar siúl agat!
- (n) Cheannaigh mé _____ **ornáid** _____ dheas do Mhamó.
- (o) Nuair a bhris mé mo chos, chuaigh mé go dtí an _____ **ospidéal** _____.

mapa

Dé Sathairn

rinne

aoibh gháire

leigheas

capall

uaireadóir

ornáid

ag crochadh

las

scamall

dlíodóir

cathair

togha

ospidéal

3. Cuir na litreacha seo san ord ceart chun focal a dhéanamh!

- (a) rófidoi (A1) fíodóir (b) trmiáha (A2) máthair
- (c) gaismlhha(A3) lasmuigh (d) ga tinab (A4) ag bairt
- (e) nmaohd (A3) domhan (f) hbgoa (A2) bogha
- (g) nlásacu (A3) luascán (h) lpiol (A1) poill

4. Faigh na focail seo sa chuardach focal.

nathair ag stopadh sleamhnán daoine moill lampa
 árasán ócáid láidir ag fulaingt ag magadh
 suaimhneas fear grinn domhan inneall aoibheann

e	o	l	n	n	i	r	g	r	a	e	f
ó	c	á	i	d	o	n	á	s	a	r	á
a	g	m	a	g	a	d	h	é	i	o	s
ú	i	t	g	n	i	a	l	u	f	g	a
r	l	d	o	m	h	a	n	r	i	e	e
i	l	a	o	i	b	h	e	a	n	n	n
a	i	b	n	u	i	l	o	r	a	i	h
h	o	i	n	n	e	a	l	l	p	o	m
t	m	l	á	i	d	i	r	u	m	a	i
a	g	s	t	o	p	a	d	h	a	d	a
n	á	n	á	n	h	m	a	e	l	s	u
s	l	e	a	m	h	n	á	n	e	i	s

Aonad 6

Focail le 'asc, mh, ain, uí agus ach' istigh iontu.

1. Scríobh an focal ceart ón liosta faoin bpictiúr.

17

- masc
- nasc
- deasc
- measc
- pléasc

ag snámh

leathannach

bainis

18

- ag caitheamh
- ag taitneamh
- ag déanamh
- ag léamh
- ag snámh

2. Faigh an focal sa liosta a mhalartaíonn leo seo.

19

- bainis
- bainisteoir
- ainnis
- tromluí
- suíochán

(a) diúltach dearfach

(b) glan deannach

(c) álainn ainnis

(d) ag scríobh ag léamh

(e) briseadh nasc

20

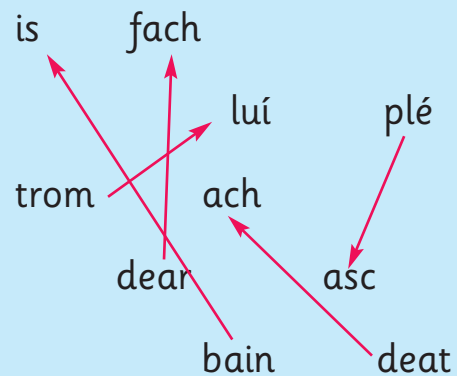
- deatach
- dearfach
- deannach
- beagnach
- leathanach

3. Scríobh na focail seo in ord aibíteach.

bainisteoir dearfach nasc ag caitheamh pléasc suíochán leathanach
 ag caithnaemh bainisteoir dearfach leathanach
 nasc pléasc suíochán

4. Tá cúpla focal gearrtha as an liosta. Cuir le chéile arís iad!

- (a) deatach
 (b) dearfach
 (c) pléasc
 (d) bainis
 (e) tromlí

5. Scríobh amach na h-abairtí seo.

(a) “bí caitheamh Ná ag páipéir,” múinteoir arsa an

“Ná bí ag caitheamh páipéir,” arsa an múinteoir

(b) aréir orm tromluí Tháinig

Tháinig tromluí orm aréir

(c) “dearfach Bí,” Mamaí arsa

“Bí dearfach,” arsa Mamaí

6. Meaitseáil na focail leis an míniú ceart. Ansin scríobh an focal.

deasc

(a) ceannaire

bainisteoir

nasc

(b) páipéar

leathanach

bainis

(c) cathaoir

suíochán

tromluí

(d) brionglóid

tromluí

suíochán

(e) pósadh

bainis

leathanach

(f) bord

deasc

bainisteoir

(g) ceangail

nasc

7. Faigh na focail seo sa nathair.

mascpléascubainisemeascptromluíedearfach

(a) **masc** (b) **bainis** (c) **tromluí** (d) **pléasc** (e) **measc** (f) **dearfach**

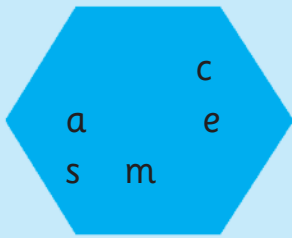
Aonad 6

Focail le 'asc, mh, ain, uí agus ach' istigh iontu.

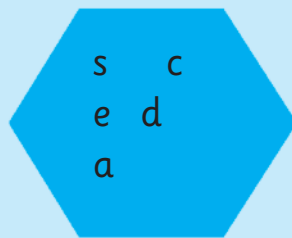
8. Cad a dhéanann comh-fhuaim leo seo?

- (a) ag smaoineamh ag taitneamh (b) ina suí tromluí
 (c) préachán suíochán (d) ag ceannach deannach

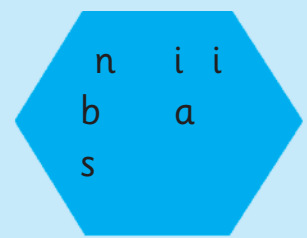
9. Aimsigh na focail.

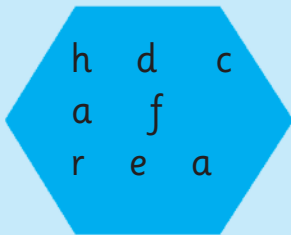
(a) measc

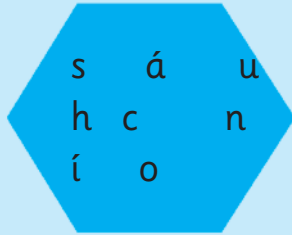
(b) deasc

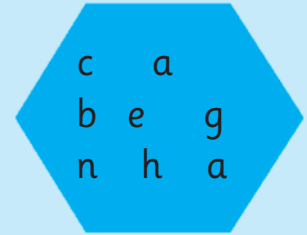
(c) bainis

(d) dearfach

(e) suíochán

(f) beagnach

10. An ceann sa lár. Scríobh an focal lárnach as an mbosca focail. Féach ar an sampla.

na báid

sráid

ócáid

paráid

obráid

ócáid

paráid

obráid

- (a) dearfach deannach beagnach
 (b) ainnis tromluí suíochán
 (c) nasc deasc measc
 (d) ag déanamh ag léamh ag snámh
 (e) deatach dearfach deannach
 (f) bainis bainisteoir ainnis
 (g) ag caitheamh ag taitneamh ag déanamh
 (h) masc nasc deasc

21

ag féachaint
ag caint
ag tiomáint
ag roinnt
ag seinnt

22

saibhir
abair
obair
ag forbairt
cosain

23

uaim
uaine
cuairt
buairt
peann luaidhe

24

naoi
faoi
saoi
draoi
cathaoir

1. Faigh an focal ceart as an liosta chun na bearnaí a líonadh.

(a) Bhí Seán ag caint lena chairde sa chlós.

(b) Tá Siobhán ag obair ar an gclár bán.

(c) “Abair é sin arís,” arsa Daidí.

(d) Tá an teicneolaíocht ag forbairt gach lá.

(e) Tá dath uaine ar mo gheansaí.

(f) Shroich mé an teach faoi sholas na gealaí.

2. Faigh an focal ceart as an liosta a dhéanann comhchiall leo seo.

imníoch

buairt

duine cliste

saoi

suíochán

cathaoir

inis

abair

ag breathnú

ag féachaint

6. Faigh na focail seo sa nathair.

cuairt uaine naoi draoies aibhir ó ag caint i

(a) cuairt

(b) uaine

(c) naoi

(d) draoi

(e) aibhir

(f) ag caint

7. Úsáid focail as an liosta chun a mhalairt de na focail seo thíos a aimsiú.

(a) balbh

ag caint

(b) santach

ag roinnt

(c) bocht

aibhir

(d) ar

faoi

(e) amadán

saoi

8. Cad a dhéanann comh-fhuaim leo seo?

(a) tobar obair

(b) ag iomáint ag tiomáint

(c) ag oscailt ag forbairt

(d) cúirt buairt

9. Scríobh abairt leis na focail seo.

Mar Shampla: Níl **aon** airgead agam.
Tá **éan** sa chrann.

(a) cuairt _____

cúirt _____

10. An féidir leat focal beag a fheiceáil ins na focail seo? Scríobh amach iad.

(a) cathaoir aoi / cath (b) abair air / ba

(c) ag féachaint féach / ach (d) ag tiomáint má / iomáint

(e) ag seinnt seinn / in (f) buairt bua / air

25

airgead
cnaipe
bainne
domhain
Samhain

1. An ceann sa lár. Scríobh an focal lárnach as an mbosca focail.
Féach ar an sampla.

ó cáid paráid obráid

na báid sráid ó cáid paráid obráid

(a) bainne domhain Samhain

(b) ag tógáil ag cniotáil ag bÁCáil

(c) spúnóg pléascóg maróg

(d) fuair suairec tuairisc

(e) airgead cnaipe bainne

(f) neantóg cupóg spúnóg

26

ag fáil
ag fuáil
ag tógáil
ag cniotáil
ag bÁCáil

27

uair
nuair
fuair
suairec
tuairisc

2. Scríobh an focal ceart ón liosta faoin bpictiúr.

28

neantóg
cupóg
spúnóg
pléascóg
maróg

airgead

spúnóg

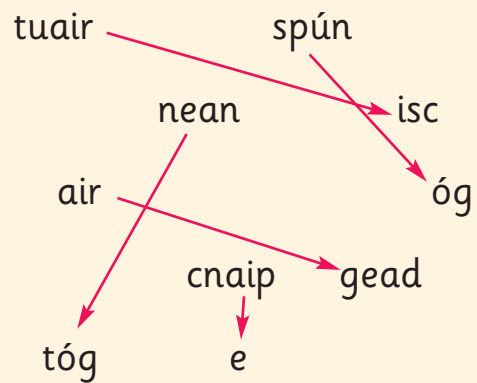
pléascóg

3. Scríobh na focail seo in ord aibítreach.

cnaipe tuairisc suairc cupóg maróg Samhain bainne
 bainne cnaipe cupóg maróg Samhain
 suairc tuairisc

4. Tá cúpla focal gearrtha as an liosta. Cuir le chéile arís iad!

- (a) spúnóg
 (b) tuairisc
 (c) airgead
 (d) neantóg
 (e) cnaipe

5. Scríobh amach na h-abairtí seo.

(a) Lá Las Nollag Daidí mharóg an

Las Daidí an mharóg Lá Nollag.

(b) go Mamó Bíonn fuáil minic ag

Bíonn Mamó ag fuáil go minic!

(c) an sin t-uisce Tá domhain

Tá an t-uisce sin domhain.

6. Meaitseáil na focail leis an míniú ceart. Ansin scríobh an focal.

Samhain

(a) áthas

suairc

bainne

(b) mí

Samháin

uair

(c) itheann tú leis

spúnóg

suairc

(d) planda glas

neantóg

tuairisc

(e) táirge as bó

bainne

spúnóg

(f) am

uair

neantóg

(g) cuntas

tuairisc

7. Faigh na focail seo sa nathair.

ag fáil air geadó cupóg gearó gpdomhainrbainne

(a) **ag fáil**

(b) **cupóg**

(c) **domhain**

(d) **airgead**

(e) **maróg**

(f) **bainne**

8. Cad a dhéanann comh-fhuaim leo seo?

(a) ag cóipeáil ag tógáil (b) fuar uair(c) abhainn domhain (d) barróg maróg

9. Scríobh abairt leis na focail seo.

Mar Shampla: Níl **áon** airgead agam.
Tá **éan** sa chrann.

(a) fuair _____

fuar _____

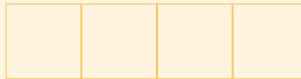
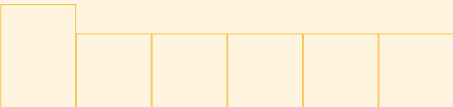
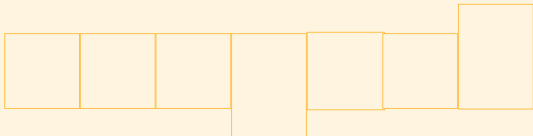
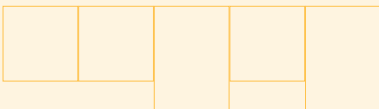
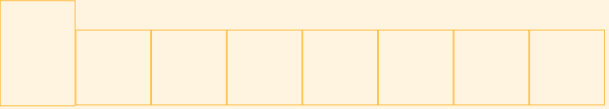
(b) domhain _____

domhan _____

(c) úr _____

uair _____

10. Líon na boscaí leis na litreacha cearta.

2 neantóg2 uair3 bainne4 airgead5 cupóg6 tuairisc

29

Mí Iúil

flaithiúil

suimiúil

cairdiúil

gairmiúil

30

tóin

óinseach

coróin

nóinín

nóiméad

31

ag fágáil

ag sábháil

ag robáil

ag scátáil

ag iarnáil

32

cuid

druid

ag druidim

réimse

dréimire

1. Faigh an focal ceart as an liosta chun na bearnaí a líonadh.

(a) Chuaigh mé ar mo laethanta saoire i Mí Iúil.

(b) Tá coróin ghalánta ag an Rí!

(c) An bhfuil nóiméad agat chun cainte liom?

(d) Bhí an gadaí ag róbáil.

(e) Druid isteach chun éisteacht leis an scéal!

(f) Dhreap sé suas an dréimire chun an liathróid a fháil sa chrann.

2. Faigh an focal ceart as an liosta a dhéanann comhchiall leo seo.

ag goid

ag róbáil

ag bogadh

ag druidim

60 soicind

nóiméad

proifisiúnta

gairmiúil

ag imeacht

ag fágáil

3. Scríobh na focail seo in ord aibíteach.

druid coróin cairdiúil suimiúil nóiméad dréimire tóin
 cairdiúil coróin dréimire druid nóiméad suimiúil tóin

4. An féidir leat focal beag a fheiceáil ins na focail seo? Scríobh amach iad.

- (a) nóinín nó (b) réimse ré / réim / im
 (c) ag druidim druid / im (d) ag fágáil fág / gá
 (e) gairmiúil air / gairm (f) nóiméad im / nó / méad
mé / éad
 (g) ag sábháil sábh (h) suimiúil suim / im

4. Úsáid focail as an liosta chun a mhalairt de na focail seo thíos a aimsiú.

- (a) santach flaithiúil
 (b) leadránach suimiúil
 (c) ceann tóin
 (d) ag teacht ag fágáil
 (e) míchairdiúil cairdiúil

6. Faigh na focail seo sa nathair.

nóinín tóin suimiúil dréimire
 druid réimse

(a) nóinín(b) tóin(c) suimiúil(d) druid(e) réimse(f) dréimire

7. Faigh na focail seo sa chuardach focal.

dréimire réimse ag druidim druid cuid ag iarnáil ag scátáil
 ag robáil ag sábháil ag fágáil nóiméad nóinín coróin tóin
 Mí Iúil gairmiúil cairdiúil suimiúil flaithiúil óinseach

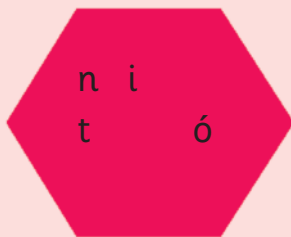
s	e	r	l	i	ú	i	m	r	i	a	g	a
u	n	ó	i	m	é	a	d	c	u	i	d	g
i	a	g	s	á	b	h	á	i	l	t	i	d
m	e	r	l	i	á	t	á	c	s	g	a	r
i	a	g	i	a	r	n	á	i	l	ó	h	u
ú	l	d	r	é	i	m	i	r	e	n	c	i
i	i	l	i	á	b	o	r	g	a	i	a	d
l	ú	a	g	f	á	g	á	i	l	ó	e	i
n	i	ó	t	r	é	i	m	s	e	r	s	m
e	í	n	ó	i	n	í	n	o	p	o	n	e
l	m	l	i	ú	i	d	r	i	a	c	i	r
f	l	a	i	t	h	i	ú	i	l	p	ó	e
s	é	t	h	d	r	u	i	d	o	l	r	l

8. Cad a dhéanann comh-fhuaim leo seo?

(a) coinín _____ **nóinín** _____ (b) cairéad _____ **nóiméad** _____

(c) srón _____ **tóin** _____ (d) fón _____ **coróin** _____

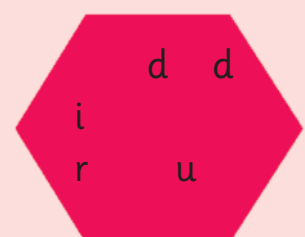
9. Aimsigh na focail.

(a) _____ **tóin** _____

(b) _____ **nóiméad** _____

(c) _____ **druid** _____

(d) _____ **réimse** _____

(e) _____ **ag fágáil** _____

(f) _____ **suimiúil** _____

10. Bris an cód.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
e	r	á	b	s	l	p	c	t	n	d	j	a	u	f	m	v	g	é	í	h	o	ó	i	ú

8 22 2 23 24 10

11 2 14 24 11

10 23 24 16 19 13 11

(a) _____ **coróin** _____ (b) _____ **druid** _____ (c) _____ **nóiméad** _____

10 23 24 10 20 10

2 19 24 16 5 1

5 14 24 16 24 25 24 6

(d) _____ **nóinín** _____ (e) _____ **réimse** _____ (f) _____ **suimiúil** _____

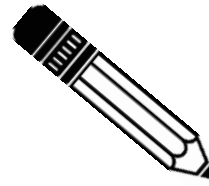
1. Scríobh an focal ceart faoin bpictiúr.

nóinín

bainne

peann luaidhe

ag snámh

2. Faigh an focal ceart chun na bearnaí a líonadh.

- (a) Tá an aimsir go h-ainnis le déanaí.
- (b) Chaill mé mo pheann ach scríobh mé le peann luaidhe.
- (c) Ní óinseach mé!
- (d) Ní maith le mo Mhamaí a bheith ag iarnáil!
- (e) Dhóigh neantóg mé nuair a bhí mé ag siúl sna páirceanna.
- (f) Mheasc sí na hábhair le chéile le spúnóg.
- (g) Tá cathaoir dheas chompordach ag Daideo.
- (h) Scríobh iriseoir tuairisc sa pháipéar.
- (i) Tá sé ag druidim le h-am dul abhaile.
- (j) Bíonn Superman ag sábháil na ndaoine!
- (k) Tháinig tromluí ar mo dheirfiúr aréir agus bhí sí ag caoineadh.
- (l) Má bhuaim an lató beidh mé saibhir!
- (m) Fuair Mamaí duine gairmiúil chun an teach a phéinteáil.
- (n) Is breá liom maróg na Nollag le custard!
- (o) Níl coróin ar mo cheann!

neantóg

ainnis

ag iarnáil

cathaoir

óinseach

peann luaidhe

ag sábháil

spúnóg

tuairisc

ag druidim

saibhir

maróg

tromluí

gairmiúil

coróin

3. Cuir na litreacha seo san ord ceart chun focal a dhéanamh!

- (a) ga lóatgi (A8) ag tógáil (b) rbiao (A7) obair
- (c) eéiidrmr (A9) dréimire (d) raaociht (A7) cathaoir
- (e) ga maaéhdn (A6) ag déanamh (f) ioan (A7) naoi
- (g) seérmi (A9) réimse (h) ga ntrion (A7) ag roinnt

4. Scríobh abairt leis na focail seo.

Mar Shampla: Níl **aon** airgead agam.
Tá **éan** sa chrann.

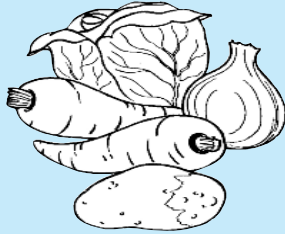
- (a) masc _____
measc _____
- (b) domhan _____
domhain _____
- (c) uair _____
úr _____
- (d) suíochán _____
síochán _____

Aonad 11 Focail le 'adh, aí, aisce, eán agus uai' istigh iontu.

1. Scríobh an focal ceart ón liosta faoin bpictiúr.

33

ag casadh
ag lasadh
ag canadh
gaisce
i dtaisce

glasraí

ag canadh

malaí

34

fabhraí
malaí
torthaí
glasraí
prátaí

2. Faigh an focal sa liosta a mhalartaíonn leo seo.

35

ciseán
milseán
fillteán
coileán
Aibreán

(a) ag múchadh

ag lasadh

(b) ag fanacht socair

ag casadh

(c) madra

coileán

36

gruaim
uaigh
uaigneas
uaidh
tuairim

(d) ag caint

ag canadh

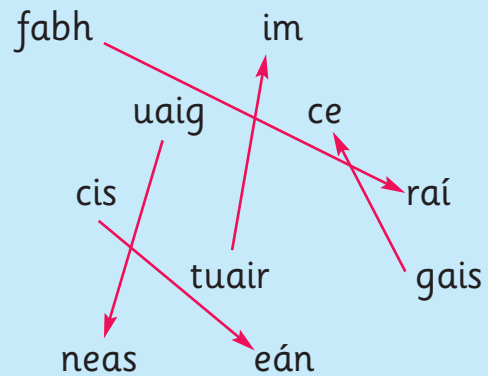
Aonad 11 Focail le ‘adh, aí, aisce, eán agus uai’ istigh iontu.

3. Scríobh na focail seo in ord aibítreach.

gaisce malaí fabhraí Aibreán tuairim gruaim fillteán
Aibreán fabhraí fillteán gaisce gruaim malaí tuairim

4. Tá cúpla focal gearrtha as an liosta. Cuir le chéile arís iad!

- (a) _____ **fabhraí** _____
- (b) _____ **ciseán** _____
- (c) _____ **uaigness** _____
- (d) _____ **tuairim** _____
- (e) _____ **gaisce** _____

5. Scríobh amach na h-abairtí seo.

(a) gruaim mar mé Bhí orm chaill an cluiche

Bhí gruaim orm mar chaill mé an cluiche

(b) na Tá lasadh tine ag Daidí

Tá Daidí ag lasadh na tine

(c) sa nua Cheannaigh siopa sí fillteán

Cheannaigh sí fillteán nua sa siopa

Aonad 11 Focail le ‘adh, aí, aisce, eán agus uai’ istigh iontu.

6. Faigh na focail seo sa nathair.

uaigh gaisce torthaí ciseán prátaí coileán

(a) uaigh

(b) torthaí

(c) prátaí

(d) gaisce

(e) ciseán

(f) coileán

7. Cuir na focail seo san uimhir iolra agus san uimhir uatha.

Uatha

Iolra

Uatha

Iolra

(a) an práta

na prátaí

(b) an toradh

na torthaí

(c) an mala

na malaí

(d) an fabhra

na fabhraí

(e) an ciseán na ciseáin

(f) an milseán na milseáin

(g) an coileán na coileáin

(h) an fillteán na fillteáin

Aonad 11 Focail le 'adh, aÍ, aisce, eán agus uai' istigh iontu.

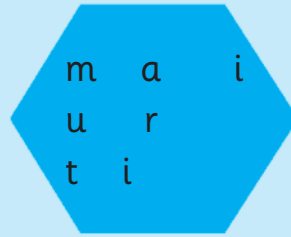
8. Cad a dhéanann comh-fhuaim leo seo?

- (a) spotaí malaí / fabhraí (b) suaimhneas uaigneas
 (c) fuaim gruaim (d) uisce gaisce

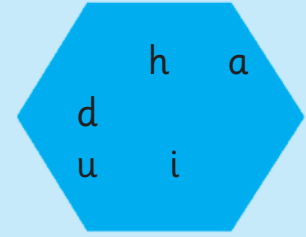
9. Aimsigh na focail.

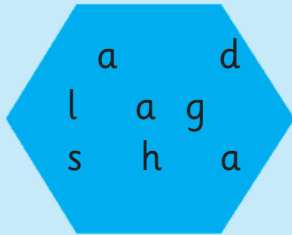
(a) uaigneas

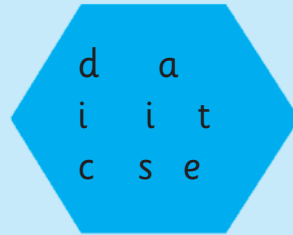
(b) tuairim

(c) uaidh

(d) ag lasadh

(e) i dtaisce

(f) glasraí

10. Bris an cód.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
e	r	á	b	s	l	p	c	t	n	d	j	a	u	f	m	v	g	é	í	h	o	ó	i	ú

18 2 14 13 24 16

(a) gruaim

7 2 3 9 13 20

(b) prátaí

16 13 6 13 20

(c) malaí

18 13 24 5 8 1

(d) gaisce

8 22 24 6 1 3 10

(e) coileán

14 13 24 18 21

(f) uaigh

37

namhaid
sluasaid
taighde
staighre
saighdiúir

38

ag athrú
ag marú
ag tarlú
ag tosú
ag cabhrú

39

eireaball
camall
imeall
ficheall
geall

40

aer
aeráid
aeróg
aerfort
aeróstach

1. Faigh an focal ceart as an liosta chun na bearnaí a líonadh.

(a) Bhí Daideo ag tochailt le sluasaid sa ghairdín.

(b) Níl a lán taighde déanta agam san ábhar sin!

(c) Bhí Ciara ina saighdiúir san arm.

(d) Ní raibh mo dheartháir ag cabhrú liom!

(e) Tá eireaball fada ar mo chat!

(f) Níl a fhios agam conas ficheall a imirt.

2. Faigh an focal ceart as an liosta a dhéanann comhchiall leo seo.

spád

sluasaid

freastalaí ar eitleán

aeróstach

ainmhí san fhásach

camall

céimeanna suas agus síos

staighre

ciumhais

imeall

3. Scríobh na focail seo in ord aibíteach.

geall saighdiúir taighde aeráid ficheall sluasaid aer
 aer aeráid ficheall geall saighdiúir sluasaid taighde

4. Cuir isteach na litreacha cearta agus scríobh an focal.

(a) a e r fort

aerfort

(b) cama l l

camall

(c) st a i ghre

staighre

(d) ag mar ú

ag marú

(e) a e r óg

aeróg

5. Scríobh amach na h-abairtí seo.

(a) an ar Tá díon aeróg an

Tá an aeróg ar an díon

(b) ag ansin Cad tarlú atá

Cad atá ag tarlú ansin

(c) dóigh bhfuil Ní aon go namhaid liom agam

Ní dóigh liom go bhfuil aon namhaid agam

6. Faigh na focail seo sa nathair.

baerieireaballógeallóaeráidpagtosúlagtarlú

(a) _____ aer _____

(b) _____ geall _____

(c) _____ ag tosú _____

(d) _____ eireaball _____

(e) _____ aeráid _____

(f) _____ ag tarlú _____

7. Úsáid focail as an liosta chun a mhalairt de na focail seo thíos a aimsiú.

(a) ag críochnú

_____ ag tosú _____

(b) cara

_____ namhaid _____

(c) ag beathú

_____ ag marú _____

(d) piongain

_____ camall _____

(e) mar an gcéanna

_____ ag athrú _____

8. Faigh na focail seo sa chuardach focal.

aeróstach aer aeráid aeróg aerfort geall ficheall camall
imeall eireaball namhaid ag cabhrú ag tosú ag tarlú
ag marú ag athrú saighdiúir staighre taighde sluasaid

g	f	i	c	h	e	a	l	l	i	e	a
e	a	n	a	m	h	a	i	d	o	i	e
a	g	d	i	a	s	a	u	l	s	r	r
l	c	é	p	ú	s	o	t	g	a	e	ó
l	a	t	a	i	g	h	d	e	u	a	g
t	b	e	ú	r	h	t	a	g	a	b	i
r	h	e	a	g	t	a	r	l	ú	a	d
o	r	r	e	ú	r	a	m	g	a	l	i
f	ú	e	r	h	g	i	a	t	s	l	á
r	r	i	ú	i	d	h	g	i	a	s	r
e	i	m	e	a	l	l	a	m	a	c	e
a	e	r	ó	s	t	a	c	h	r	e	a

9. Cad a dhéanann comh-fhuaim leo seo?

(a) ag feabhsú ag cabhrú (b) feall geall

(c) na spáid namhaid (d) tamall camall

10. An féidir leat focal beag a fheiceáil ins na focail seo? Scríobh amach iad.

(a) eireaball ball / ba (b) camall cam / mall

(c) sluasaid luas / as (d) ag tarlú tar / ar / lú

(e) ag marú mar (f) aeróg aer / óg

(g) aerfort aer / fort (h) ficheall fiche

41

ag cuidiú
ag bailiú
ag cruinniú
ag geimhriú
ag litriú

42

bille
buille
táille
tuáille
tuilleadh

43

diabhal
sliabh
riail
iall
rialóir

44

liath
liathróid
sciath
grian
scian

1. An ceann sa lár. Scríobh an focal lárnach as an mbosca focail. Féach ar an sampla.

ó cáid paráid obráid

na báid sráid ó cáid paráid obráid

(a) diabhal sliabh riail

(b) liathróid sciath grian

(c) bille buille táille

(d) ag bailiú ag cruinniú ag geimhriú

(e) riail iall rialóir

(f) ag cruinniú ag geimhriú ag litriú

(g) sliabh riail iall

(h) buille táille tuáille

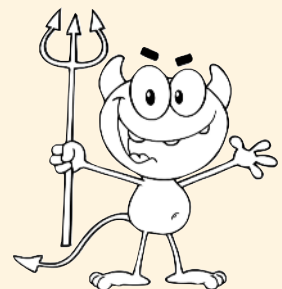
2. Scríobh an focal ceart ón liosta faoin bpictiúr.

tuáille

sliabh

diabhal

3. Scríobh na focail seo in ord aibítreach.

buille bille iall grian sliabh scian tuáille
 bille buille grian iall scian sliabh tuáille

4. Tá cúpla focal gearrtha as an liosta. Cuir le chéile arís iad!

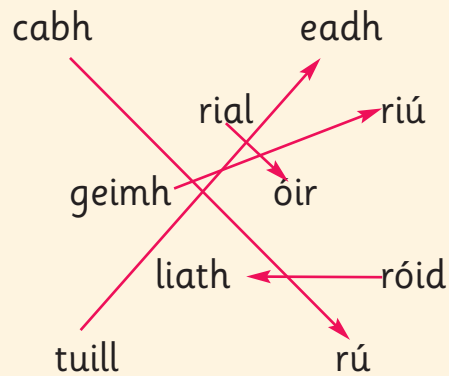
(a) geimhriú

(b) cabhrú

(c) tuilleadh

(d) liathróid

(e) rialóir

5. Scríobh amach na h-abairtí seo.

(a) sa airgid Tá sparán tuilleadh

Tá tuilleadh airgid sa sparán

(b) fós bhfuair An tú an bille

An bhfuair tú an bille fós

(c) ghráinneog ag an Tá geimhriú

Tá an ghráinneog ag geimhriú

6. Meaitseáil na focail leis an míniú ceart. Ansin scríobh an focal.

sliabh

(a) costas

táille

ag cuidiú

(b) sreang

iall

táille

(c) ag codladh

ag geimhriú

tuilleadh

(d) cnoc ard

sliabh

iall

(e) ag cabhrú

ag cuidiú

scian

(f) cláiomh bheag

sciamh

ag geimhriú

(g) breis

tuilleadh

7. Faigh na focail seo sa nathair.

iall rtáille óbille priail liath dgrian

(a) iall(b) bille(c) liath(d) táille(e) riail(f) grian

8. Cad a dhéanann comh-fhuaim leo seo?

- (a) pian _____ **scian** (b) fia _____ **liath**
 (c) ag fáiltiú _____ **ag litriú** (d) síol _____ **riail**

9. Bris an cód.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
e	r	á	b	s	l	p	c	t	n	d	j	a	u	f	m	v	g	é	í	h	o	ó	i	ú

4 14 24 6 6 1 9 3 24 6 6 1 5 6 24 13 4 21

- (a) _____ **buille** (b) _____ **táille** (c) _____ **sliabh**
 2 24 13 24 6 24 13 6 6 5 8 24 13 10
 (d) _____ **riail** (e) _____ **iall** (f) _____ **scian**

10. Scríobh abairt leis na focail seo.

Mar Shampla: Níl **aon** airgead agam.
 Tá **éan** sa chrann.

- (a) buille _____
 bille _____
 (b) tuáille _____
 táille _____
 (c) diabhal _____
 díol _____

45

difríocht
imníoch
buíoch
suíomh
gníomh

1. Faigh an focal ceart as an liosta chun na bearnaí a líonadh.

(a) Léirigh na sumáí sin arís. Ní thuigim iad!

(b) Tá na sumáí sin soiléir anois, go raibh maith agat.

(c) Nuair a fuair mé bronntanas bhí mé buíoch.

(d) Tá eitleán sa spéir.

(e) Tá an ghaoth ag séideadh.

(f) An bhfuil réiteach na faidhbe agat?

46

ag béiceadh
ag séideadh
d'éirigh
spéir
spéis

2. Faigh an focal ceart as an liosta a dhéanann comhchiall leo seo.

47

réidh
réiteach
léirigh
soiléir
go léir

suim spéis

buartha imníoch

gan éadaí nocht

ullamh réidh

ag screadadh ag béiceadh

48

locht
nocht
dochtúir
draíocht
filíocht

3. Scríobh na focail seo in ord aibíteach.

difríocht léirigh réiteach draíocht nocht locht spéir
 difríocht draíocht léirigh locht nocht réiteach spéir

4. Cuir isteach na litreacha cearta agus scríobh an focal.

(a) su í o mh

suíomh

(b) l é i righ

léirigh

(c) soil é i r

soiléir

(d) d o c h t úir

dochtúir

(e) sp é i s

spéis

5. Scríobh amach na h-abairtí seo.

(a) sin ar Cheannaigh mbóthar siad suíomh an

Cheannaigh siad suíomh ar an mbóthar sin

(b) an orm locht Níl

Níl an locht orm

(c) "Níl agam draíochta slat," Mamaí arsa

"Níl slat draíochta agam," arsa Mamaí

6. Faigh na focail seo sa nathair.

spéisóspéiróléirighégoiléirnochtsbuíoch

(a) spéis(b) léirigh(c) nocht(d) spéir(e) go léir(f) buíoch

7. Faigh na focail seo sa chuardach focal.

filíocht draíocht dochtúir nocht locht go léir soiléir
 léirigh réiteach réidh spéis spéir d'éirigh ag séideadh
 ag béiceadh gníomh suíomh buíoch imníoch difríocht

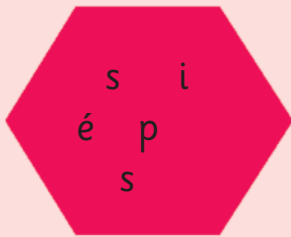
f	n	o	c	t	h	c	o	í	a	r	d	r
i	s	e	a	h	c	a	e	t	i	é	r	ú
l	o	s	i	é	p	s	r	é	i	d	h	s
í	i	p	t	h	c	o	í	r	f	i	d	h
o	l	é	g	n	í	o	m	h	i	r	a	c
c	é	i	u	h	c	o	í	u	b	i	e	o
h	i	r	u	n	o	c	h	t	s	ú	c	í
t	r	n	s	u	í	o	m	h	i	t	i	n
d	é	i	r	i	g	h	p	ú	s	h	é	m
e	l	é	i	r	i	g	h	i	p	c	b	i
l	o	c	h	t	g	r	i	é	l	o	g	e
a	g	s	é	i	d	e	a	d	h	d	a	f

8. Cad a dhéanann comh-fhuaim leo seo?

(a) samhlaíocht draíocht / filíocht (b) tocht locht / nocht

(c) daor spéir (d) Niamh suíomh / gníomh

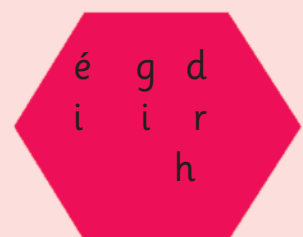
9. Aimsigh na focail.

(a) spéis

(b) draíocht

(c) léirigh

(d) nocht

(e) réiteach

(f) gníomh

10. Bris an cód.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
e	r	á	b	s	l	p	c	t	n	d	j	a	u	f	m	v	g	é	í	h	o	ó	i	ú

24 16 10 20 22 8 21

(a) imníoch

2 19 24 11 21

(b) réidh

5 22 24 6 19 24 2

(c) soiléir

5 7 19 24 2

(d) spéir

4 14 20 22 8 21

(e) buíoch

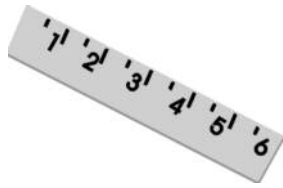
18 10 20 22 16 21

(f) gníomh

1. Scríobh an focal ceart faoin bpictiúr.

prátaí

rialóir

tuáille

coileán

2. Faigh an focal ceart chun na bearnaí a líonadh.

- (a) Bhí an clár teilifíse sin an-_____ **suimiúil** _____.
- (b) Fuair mo cholceathrar _____ **coileán** _____ i gcomhair na Nollag.
- (c) Chonaic Tomás _____ **camall** _____ san fhásach.
- (d) Chabhraigh an t-_____ **aeróstach** _____ liom ar an eitleán.
- (e) Tá _____ **fillteán** _____ mór ag an múinteoir.
- (f) Beidh an comórtas **ag** _____ **tosú** _____ amárach.
- (g) Dhreap Seán suas an _____ **sliabh** _____ agus bhí sé traochta!
- (h) “Stop **ag** _____ **béiceadh** _____!” arsa Mamaí.
- (i) Nuair a bhí mé tinn chuaigh mé go dtí an _____ **dochtúir** _____.
- (j) Bhí _____ **sciath** _____ ag na lochlannaigh.
- (k) “Triomaigh do lámha le _____ **tuáille** _____,” arsa Daidí.
- (l) Táim _____ **imníoch** _____ faoin scrúdú a bheidh againn amárach.
- (m) Bhí an príomhoide **ag** _____ **cruinniú** _____ na bpáistí sa halla.
- (n) Ghearr sí an t-arán le _____ **scian** _____.
- (o) Bíonn Máirtín _____ **ag bailiú** _____ na leabhar don mhúinteoir.

ag tosú

imníoch

suimiúil

fillteán

camall

coileán

scian

dochtúir

aeróstach

sciath

sliabh

ag bailiú

tuáille

ag béiceadh

ag cruinniú

3. Cuir na litreacha seo san ord ceart chun focal a dhéanamh!

- (a) srglaíaa (A11) glasraí (b) nsiáae (A11) ciseán
- (c) dráeia (A12) aeráid (d) ga ústo (A12) ag tosú
- (e) ldhibaa (A13) diabhal (f) hacsit (A13) sciath
- (g) tlcho (A14) locht (h) ripés (A14) spéir

4. Faigh na focail seo sa chuardach focal.

i dtaisce fillteán aerfort sliabh taighde glasraí réiteach
nocht iall ag tarlú filíocht coileán gruaim imníoch
fabhraí ag cabhrú aeróstach léirigh go léir spéis

n	i	a	l	l	u	h	b	a	i	l	s	g
o	f	e	a	h	c	a	e	t	i	é	r	o
c	i	a	e	r	ó	s	t	a	c	h	u	l
h	l	f	g	i	m	n	í	o	c	h	i	é
t	í	e	r	h	g	i	r	i	é	l	e	i
t	o	í	a	r	h	b	a	f	i	o	c	r
r	c	o	i	l	e	á	n	u	b	n	s	ú
o	h	e	a	g	c	a	b	h	r	ú	i	s
f	t	i	r	t	ú	l	r	a	t	g	a	i
r	s	p	é	i	e	d	h	g	i	a	t	é
e	g	l	a	s	r	a	í	e	r	i	d	p
a	o	p	n	á	e	t	l	l	i	f	i	s

49

le feiceáil
le cloisteáil
ag cóipeáil
ag coinneáil
ag ciceáil

50

cúig
cúis
crúiscín
glúin
cúinne

51

tolg
bolg
cealg
seilg
dealg

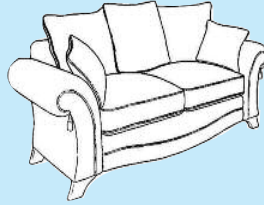
52

teann
cearc
ceann
i gceannas
greann

1. Scríobh an focal ceart ón liosta faoin bpictiúr.

glúin

tolg

cúig

2. Faigh an focal sa liosta a mhalartaíonn leo seo.

(a) sicín

cearc

(b) gruaim

greann

(c) ag scaoileadh

ag coinneáil

(d) tóin

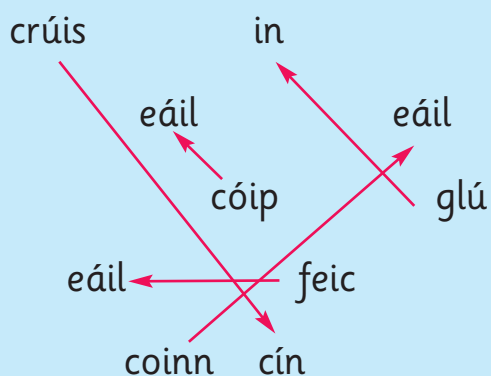
ceann

3. Scríobh na focail seo in ord aibítreach.

crúiscín cúinne teann glúin seilg tolg dealg
 crúiscín cúinne dealg glúin seilg teann tolg

4. Tá cúpla focal gearrtha as an liosta. Cuir le chéile arís iad!

- (a) _____ feiceáil
 (b) _____ cóipeáil
 (c) _____ crúiscín
 (d) _____ coinneáil
 (e) _____ glúin

5. Scríobh amach na h-abairtí seo.

(a) ón sé Fuair mbeach cealg

Fuair sé cealg ón mbeach

(b) ar Shuigh síos an sí tolg

Shuigh sí síos ar an tolg

(c) sí sa Chuir bainne chrúiscín

Chuir sí bainne sa chrúiscín

6. Meaitseáil na focail leis an míniú ceart. Ansin scríobh an focal.

tolg

le cloisteáil

ag coinneáil

seilg

bolg

cúig

teann

(a) daingean

teann

(b) ag coiméad

ag coinneáil

(c) ball coirp

bolg

(d) uimhir

cúig

(e) fiach

seilg

(f) éist leis

le cloisteáil

(g) suíochán compordach

tolg

7. Faigh na focail seo sa nathair.

ltolgmcearcícealgcúinnepteannicúis

(a) tolg

(b) cealg

(c) teann

(d) cearc

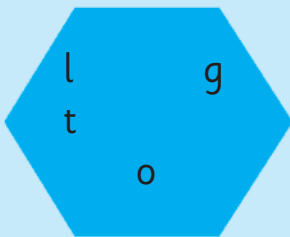
(e) cúinne

(f) cúis

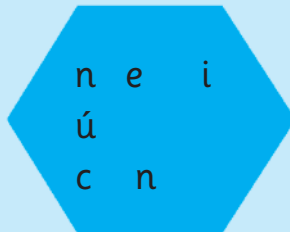
8. Cad a dhéanann comh-fhuaim leo seo?

- (a) searc _____ **cearc** _____ (b) ag babhláil _____ **ag cóipeáil** _____
 (c) dúinne _____ **cúinne** _____ (d) cailín _____ **sicín** _____

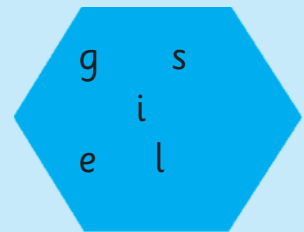
9. Aimsigh na focail.

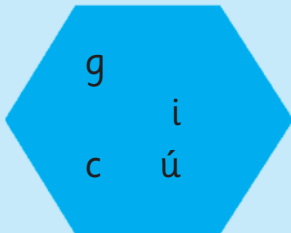
(a) _____ **tolg** _____

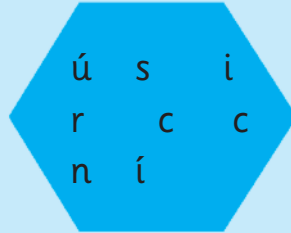
(b) _____ **cúinne** _____

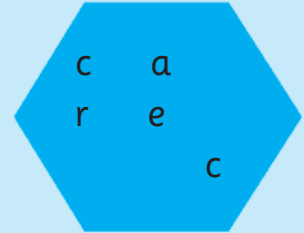
(c) _____ **seilg** _____

(d) _____ **cúig** _____

(e) _____ **crúiscín** _____

(f) _____ **cearc** _____

10. An ceann sa lár. Scríobh an focal lárnach as an mbosca focail. Féach ar an sampla.

na báid
sráid
ócáid
paráid
obráid

ócáid
paráid
obráid

- (a) cúig _____ **cúis** _____ crúiscín
 (b) cealg _____ **seilg** _____ dealg
 (c) cúis _____ **crúiscín** _____ glúin
 (d) ag cóipeáil _____ **ag coinneáil** _____ ag ciceáil
 (e) ceann _____ **i gceannas** _____ greann
 (f) cearc _____ **ceann** _____ i gceannas
 (g) bolg _____ **cealg** _____ seilg
 (h) tolg _____ **bolg** _____ cealg

53

folt
sult
scoilt
ag oscailt
ag tochailt

1. Faigh an focal ceart as an liosta chun na bearnaí a líonadh.

(a) Thit €5 ins an scoilt sa charraig.

(b) D'éirigh go h-iontach liom sa teist!

(c) Bhí feis ar siúl agus bhuaigh Róisín bonn!

(d) “Deisigh an carr dom,” arsa Mamaí leis an meicneoir.

(e) Is cailín deas í mo dheirfiúr óg.

(f) Tá cairpéad nua ar an urlár sa seomra suí.

54

feis
deis
ceist
teist
deisigh

2. Faigh an focal ceart as an liosta a dhéanann comhchiall leo seo.

55

toitín
puiscín
lúidín
cailín
braillín

tabac

toitín

scrúdú

teist

seans

deis

féile

feis

taitneamh

sult

56

blaincéad
paicéad
ticéad
cairpéad
bráisléad

3. Scríobh na focail seo in ord aibítreach.

scoilt isigh blaincéad puiscín brailín sult folt
 blaincéad brailín folt istigh puiscín scoilt sult

4. Cuir isteach na litreacha cearta agus scríobh an focal.

(a) cairp é a d

cairpéad

(b) ag oscail l t

ag oscailt

(c) c e i s t

ceist

(d) d e i s igh

deisigh

(e) lúid í n

lúidín

5. Scríobh amach na h-abairtí seo.

(a) sa Bhí ag ghairdín Daideo tochailt

Bhí Daideo ag tochailt sa ghairdín

(b) ar leaba Chuir nua Mamaí mo brailín

Chuir Mamaí brailín nua ar mo leaba

(c) lúidín mo Tá ar lámh

Tá lúidín ar mo lámh

6. Faigh na focail seo sa nathair.

sultíticéadibráisléadpsultoteistépuiscín

(a) sult

(b) bráisléad

(c) teist

(d) ticéad

(e) sult

(f) puiscín

7. Úsáid focail as an liosta chun a mhalairt de na focail seo thíos a aimsiú.

(a) ag dúnadh ag oscailt

(b) maol folt

(c) bris deisigh

(d) buachaill cailín

(e) ordóg lúidín

8. Cad a dhéanann comh-fhuaim leo seo?

- (a) nóinín _____ **cailín** _____ (b) raicéad _____ **paicéad** _____
 (c) ag múscailt _____ **ag oscailt** _____ (d) leis _____ **deis** _____

9. Bris an cód.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
e	r	á	b	s	l	p	c	t	n	d	j	a	u	f	m	v	g	é	í	h	o	ó	i	ú

- 7 14 24 5 8 20 10 9 1 24 5 9 8 13 24 6 20 10
 (a) _____ **puiscín** _____ (b) _____ **teist** _____ (c) _____ **cailín** _____
 6 25 24 11 20 10 9 24 8 19 13 11 5 8 22 24 6 9
 (d) _____ **lúidín** _____ (e) _____ **ticéad** _____ (f) _____ **scoilt** _____

10. Cuir na focail seo san uimhir iolra.

Uatha	Iolra	Uatha	Iolra
(a) an brailín	_____ na brailíní _____	(b) an ticéad	_____ na ticéid _____
(c) an deis	_____ na deiseanna _____	(d) an cheist	_____ na ceisteanna _____
(e) an paicéad	_____ na paicéid _____	(f) an cailín	_____ na cailíní _____
(g) an toitín	_____ na toitíní _____	(h) an blaincéad	_____ na blaincéid _____

57

deir

an deireadh

deireannach

deirfiúr

seilide

58

uafás

i gcruachás

iora rua

cuach

chuaigh

59

scread

eachtra

dealbh

Ní dhearna

gealach

60

cuileog

cuisneoir

cruimh

fuinseog

cluiche

1. Scríobh an focal ceart ón liosta faoin bpictiúr.

seilide

iora rua

gealach

2. Faigh an focal sa liosta a mhalartaíonn leo seo.

(a) an chéad

deireannach

(b) rinne

Ní dhearna

(c) cogar

scread

(d) grian

gealach

3. Scríobh na focail seo in ord aibítreach.

deirfiúr cruimh seilide deir fuinseog cluiche uafás
 cluiche cruimh deir deirfiúr fuinseog seilide uafás

4. Tá cúpla focal gearrtha as an liosta. Cuir le chéile arís iad!

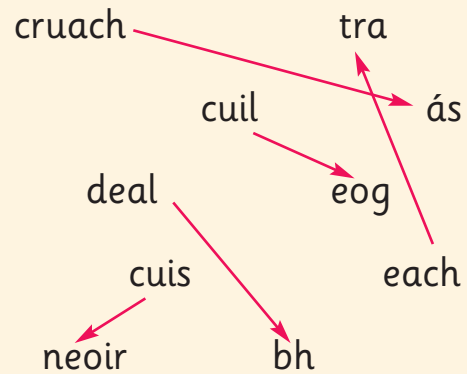
(a) eachtra

(b) cruachás

(c) dealbh

(d) cuisneoir

(e) cuileog

5. Scríobh amach na h-abairtí seo.

(a) sa sa mór Bhí chearnóg dealbh bhaile

Bhí dealbh sa chearnóg sa bhaile mór.

(b) isteach Chuir sa bainne chuisneoir sí

Chuir sí bainne isteach sa chuisneoir.

(c) ag sa Tá fás ghairdín fuinseog

Tá fuinseog ag fás sa ghairdín.

6. Meitseáil na focail leis an míniú ceart. Ansin scríobh an focal.

deirfiúr

(a) éan

cuach

iora rua

(b) ainnis

uafás

cuileog

(c) duine i gclann

deirfiúr

fuinseog

(d) ainmhí

iora rua

scread

(e) crann

fuinseog

cuach

(f) béic

scread

uafás

(g) feithid

cuileog

7. Faigh na focail seo sa nathair.

uafásbdealbhrgealachueachtraodeiróseilide

(a) uafás

(b) gealach

(c) deir

(d) dealbh

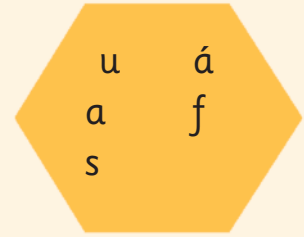
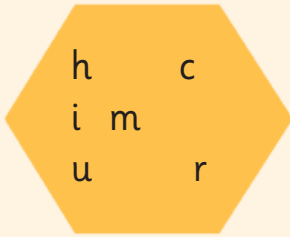
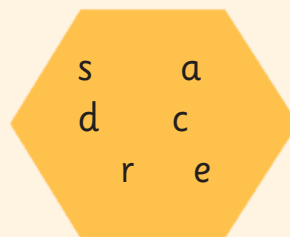
(e) eachtra

(f) seilide

8. Cad a dhéanann comh-fhuaim leo seo?

(a) sneachta _____ **eachtra** _____ (b) duilleog _____ **fuinseog** _____(c) bruach _____ **cuach** _____ (d) nead _____ **scread** _____

9. Aimsigh na focail.

(a) _____ **eachtra** _____(b) _____ **gealach** _____(c) _____ **uafás** _____(d) _____ **cruimh** _____(e) _____ **scread** _____(f) _____ **seilide** _____

10. An ceann sa lár. Scríobh an focal lárnach as an mbosca focail. Féach ar an sampla.

na báid

sráid

ócáid

paráid

obráid

ócáid

paráid

obráid

(a) uafás _____ **i gcrúachás** _____ iora rua(b) scread _____ **eachtra** _____ dealbh(c) cruimh _____ **fuinseog** _____ cluiche(d) dealbh _____ **Ní dhearna** _____ gealach(e) an deireadh _____ **deireannach** _____ deirfiúr(f) cuileog _____ **cuisneoir** _____ cruimh(g) deireannach _____ **deirfiúr** _____ seilide(h) eachtra _____ **dealbh** _____ ní dhearna

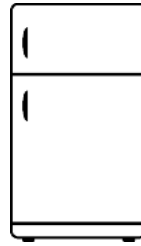
1. Scríobh an focal ceart faoin bpictiúr.

puiscín

ticéad

cuisneoir

cruimh

2. Cuir na litreacha seo san ord ceart chun focal a dhéanamh!

(a) tustl (A17) sult (b) nttíoi (A17) toitín

(c) gelac (A16) cealg (d) ccrea (A16) cearc

(e) edabhl (A18) dealbh (f) daicépa (A17) paicéad

(g) eldsiie(A18) seilide (h) enúnic (A16) cúinne

(i) glot (A16) tolg (j) ncírúcsi (A16) crúiscín

(k) ttsie (A17) teist (l) chcau(A18) cuach

3. Cé mé féin?

(a) Tugaim ubh duit!

cearc

(b) Is iníon mé.

cailín

(c) Siúlaim an-mall.

seilide

(d) Ithim duilleoga ar chabáiste, go háirithe!

cruimh

(e) Is duine mé sa chlann.

deirfiúr

(f) Is éan mé. Deirim “Cú Cú.”

cuach

(g) Is feithid mé.

cuileog

4. An féidir leat focal beag a fheiceáil ins na focail seo? Scríobh amach iad.

(a) deirfiúr deir / úr (b) i gceannas an / ceann / as / ann(b) ag ciceáil cic (d) scoilt scoil(e) uafás fás (f) gealach geal / ach / eala(g) ag cóipeáil cóip (h) chuaigh uaigh(i) eachtra each / ach (j) deisigh deis / is / de

1. Cuir na focail seo san uimhir iolra agus san uimhir uatha.

Uatha Iolra

Uatha Iolra

(a) an mapa na mapaí

(b) an lampa na lampaí

(c) an oráid na horáidí

(d) an spád na spáid

(e) an gairdín na gairdíní

(f) an chupóg na cupóga

(g) an sruthán na srutháin

(h) an nóiméad na nóiméid

2. Faigh na focail seo sa nathair.

tapa cathair domhan eodomain ó roghalapa

(a) tapa

(b) domhan

(c) rogha

(d) cathair

(e) domhain

(f) lapa

3. Faigh na focail seo sa chuardach focal.

bindealán bainis dearfach capall dlíodóir
 cairde ospidéal cinnte pléasc suairc cosain
 ag scátáil tuairisc maróg nóinín deasc

c	e	o	t	r	i	ó	d	o	í	l	d
a	c	r	i	c	s	i	r	i	a	u	t
p	o	s	p	i	d	é	a	l	í	r	d
a	s	u	l	n	e	r	i	n	m	e	f
l	a	i	é	n	b	t	í	s	a	m	h
l	i	g	a	t	r	n	u	s	n	e	c
s	n	ó	s	e	i	u	c	b	n	e	a
i	o	r	c	ó	r	i	m	l	e	d	f
n	b	a	n	í	r	e	b	e	í	o	r
i	u	m	l	i	á	t	á	c	s	g	a
a	s	u	a	i	r	c	a	i	r	d	e
b	i	n	d	e	a	l	á	n	e	r	d

4. Bris an cód.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
e	r	á	b	s	l	p	c	t	n	d	j	a	u	f	m	v	g	é	í	h	o	ó	i	ú

5 13 18 21 13 5 11 1 13 9 13 8 21 5 9 13 16 7 13

(a) saghas (b) deatach (c) stampa

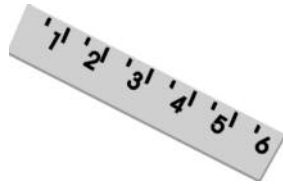
16 1 13 5 8 4 14 13 24 2 9 5 19 24 7 19 13 6

(d) measc (e) buairt (f) séipéal

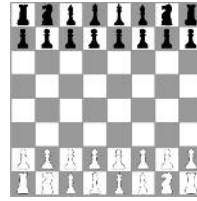
1. Scríobh an focal ceart faoin bpicéit.

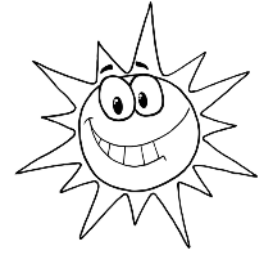
dochtúir

rialóir

ficheall

grian

2. Faigh an focal ceart chun na bearnaí a líonadh.

- (a) Fuair mé dealg i mo mhéar ón rós.
- (b) D'ól an puisín bainne as an mbabhla.
- (c) Ní fhaca mé seilide ag dul go tapa riamh!
- (d) “An bhfuil sé sin soiléir?” arsa an múinteoir
- (e) Cheannaigh Daidí sorn nua agus cuisneoir nua le cur sa chistin.
- (f) Bhí an ciseán lán de bhia éagsúla don phicnic.
- (g) Bhí uaigneas orm nuair a d'imigh mo chairde abhaile ón gcóisir.
- (h) “Cad atá ag tarlú anseo?” arsa an múinteoir go crosta.
- (i) Is aoibheann liom a bheith ag canadh sa chór.
- (j) “Geall dom go mbeidh tú go maith ar scoil,” arsa Mamaí liom.
- (k) Tá prátaí agus im an-blasta!
- (l) Tá draíocht ag baint le Daidí na Nollag.
- (m) “Níl aon duine ag cuidiú liom,” a bhéic mo dheirfiúr.
- (n) Cheannaigh Daideo paicéad criospaí dúinn sa siopa.
- (o) Tá réimse mór leabhair sa leabharlann.

soiléir

ag tarlú

dealg

puisín

ciseán

seilide

ag canadh

cuisneoir

uaigneas

geall

ag cuidiú

réimse

prátaí

draíocht

paicéad

3. Cuir na litreacha seo san ord ceart chun focal a dhéanamh!

- (a) hnígom (A14) gníomh (b) núilca (A17) cailín
- (c) sgneauia (A11) uaigneas (d) íúirscnc (A16) crúiscín
- (e) lelrabiea (A12) eireaball (f) hiaud (A11) uaidh
- (g) draesc (A18) scread (h) hlbisa (A13) sliabh

4. Faigh na focail seo sa chuardach focal.

aerfort brailín nocht difríocht namhaid tuáille
 buíoch deireannach suíomh coileán taighde
 ficheall aeróg glúin rialóir ag bailiú

t	h	c	o	n	í	l	l	i	a	r	b
d	e	i	r	e	a	n	n	a	c	h	n
r	i	a	l	ó	i	r	é	a	r	u	a
p	t	r	e	i	s	u	g	n	m	r	m
i	b	a	p	c	ú	i	ó	l	e	o	h
t	u	á	i	l	l	e	r	á	i	l	a
r	í	e	i	g	u	i	e	c	b	n	i
o	o	f	i	c	h	e	a	l	l	u	d
f	c	e	r	i	u	d	n	i	ú	l	g
r	h	m	o	í	u	s	e	é	r	t	u
e	a	b	h	r	n	á	e	l	i	o	c
a	e	u	t	h	c	o	í	r	f	i	d
s	á	a	g	b	a	i	l	i	ú	e	r

Scríobh na h-abairtí deachtaithe anseo thíos.

Aonad 1

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

Aonad 2

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

Aonad 3

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

Scríobh na h-abairtí deachtaithe anseo thíos.

Aonad 4

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

Aonad 6

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

Aonad 7

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

Aonad 8

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

Aonad 9

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

Aonad 11

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

Aonad 12

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

Aonad 13

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

Aonad 14

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

Scríobh na h-abairtí deachtaithe anseo thíos.

Aonad 16

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

Aonad 17

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

Aonad 18

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

Na Trialacha

	Aonad 1 Seachtain 1	✓ x	Aonad 1 Seachtain 2	✓ x	Aonad 2 Seachtain 1	✓ x
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
	Scór:		Scór:		Scór:	
	Aonad 2 Seachtain 2	✓ x	Aonad 3 Seachtain 1	✓ x	Aonad 3 Seachtain 2	✓ x
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
	Scór:		Scór:		Scór:	

Síniú an oide: _____ Síniú tuismitheora/caomhnóra: _____

Na Trialacha

	Aonad 4 Seachtain 1	✓ x	Aonad 4 Seachtain 2	✓ x	Aonad 6 Seachtain 1	✓ x
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
	Scór:		Scór:		Scór:	
	Aonad 6 Seachtain 2	✓ x	Aonad 7 Seachtain 1	✓ x	Aonad 7 Seachtain 2	✓ x
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
	Scór:		Scór:		Scór:	

Síniú an oide: _____ Síniú tuismitheora/caomhnóra: _____

Na Trialacha

	Aonad 8 Seachtain 1	✓ x	Aonad 8 Seachtain 2	✓ x	Aonad 9 Seachtain 1	✓ x
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
	Scór:		Scór:		Scór:	
	Aonad 9 Seachtain 2	✓ x	Aonad 11 Seachtain 1	✓ x	Aonad 11 Seachtain 2	✓ x
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
	Scór:		Scór:		Scór:	

Síniú an oide: _____ Síniú tuismitheora/caomhnóra: _____

Na Trialacha

	Aonad 12 Seachtain 1	✓ x	Aonad 12 Seachtain 2	✓ x	Aonad 13 Seachtain 1	✓ x
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
	Scór:		Scór:		Scór:	
	Aonad 13 Seachtain 2	✓ x	Aonad 14 Seachtain 1	✓ x	Aonad 14 Seachtain 2	✓ x
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
	Scór:		Scór:		Scór:	

Síniú an oide: _____ Síniú tuismitheora/caomhnóra: _____

Na Trialacha

	Aonad 16 Seachtain 1	✓ x	Aonad 16 Seachtain 2	✓ x	Aonad 17 Seachtain 1	✓ x
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
	Scór:		Scór:		Scór:	
	Aonad 17 Seachtain 2	✓ x	Aonad 18 Seachtain 1	✓ x	Aonad 18 Seachtain 2	✓ x
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
	Scór:		Scór:		Scór:	

Síniú an oide: _____ Síniú tuismitheora/caomhnóra: _____

